

Zorgeloos lenen

Werkgevers kunnen zich niet verschuilen achter de stelling dat zij niet aansprakelijk zijn voor schade door gebruik van geleend gereedschap. De Hoge Raad is van mening dat de zorgplicht van werkgevers zich ook uitstrekt tot gehuurde of geleende gereedschappen die naar hun aard een veiligheidsrisico met zich meebrengen.

tekst Pascal Willems

Op een bouwplaats werken regelmatig medewerkers van diverse (onder)aannemers samen. En als een medewerker een bepaald stuk (elektrisch) gereedschap niet bij de hand heeft, wordt dat vaak even geleend. Maar wat nu als er met dat geleende (of gehuurde) stuk gereedschap een ongeluk gebeurt? Is de werkgever dan toch aansprakelijk?

Machineveiligheid

Een werkgever is op grond van artikel 7:658 BW verplicht om werktuigen en gereedschappen waarmee de werknemer zijn arbeid verricht op zodanige wijze te onderhouden en ook zodanige maatregelen te treffen en aanwijzingen te verstrekken als redelijkerwijs nodig zijn om te voorkomen dat de werknemer schade lijdt. Voor op de werkplek te gebruiken apparaten, gereedschappen en installaties geldt de Europese richtlijn arbeidsmiddelen, opgenomen in het Arbobesluit. Daarin staat dat de arbeidsmiddelen geen gevaar mogen opleveren voor de werknemers en dat werkgevers alle arbeidsmiddelen periodiek moeten laten keuren. Alle machines die zijn gebouwd na 1995 moeten voldoen aan de Europese Machinerichtlijn en het Warenwetbesluit machines. Het Warenwetbesluit machines geeft aan dat een machine bij normaal gebruik geen gevaar mag opleveren voor de veiligheid of gezondheid van de mensen in haar omgeving. De machine moet op correcte wijze zijn geïnstalleerd en onderhouden. De veiligheid van deze machines wordt aangetoond door een CE-markering.

Zorgplicht

Onder de zorgplicht van de werkgever vallen ook de verplichtingen die voortvloeien uit de Arbowet en het Arbobesluit. Het hangt van de omstandigheden van het geval af of de werkgever aansprakelijk is bij een ongeluk met een geleend stuk gereedschap. Daarbij is belangrijk in hoeverre de werkgever zeggenschap had over het gereedschap waarmee de werkzaamheden werden uitgevoerd en in hoeverre de werkgever aan zijn informatie- en zorgplicht heeft voldaan. Staat een werkgever regelmatig het gebruik van gereedschap van derden toe om werkzaamheden uit te voeren, dan zal deze eerder aansprakelijk zijn dan wanneer hij de nadrukkelijke instructie heeft gegeven alleen eigen gereedschap te gebruiken dat bovendien goed wordt onderhouden en periodiek wordt getest.

Gehuurd gereedschap

Dat deze zorgplicht zich ook uitstrekt over gehuurd gereedschap, blijkt bijvoorbeeld uit het arrest van de Hoge Raad van 20 januari 2006 (LJN AT6013). Een medewerker van een bouwbedrijf maakte gebruik van een gehuurde cementpomp. Deze cementpomp vertoonde storingen die de medewerker had verholpen. Op een gegeven moment kreeg deze medewerker door een nieuwe storing cement in zijn oog, ondanks een door hemzelf aangeschafte veiligheidsbril. De medewerker stelde zijn werkgever aansprakelijk. Die verweerde zich met de stelling dat hij niet aansprakelijk was voor gehuurd gereedschap

omdat het ondoenlijk is dat gereedschap steeds van tevoren te keuren. De Hoge Raad oordeelde echter dat de zorgplicht van de werkgever zich ook uitstrekt tot gehuurd gereedschap en dat van de werkgever extra maatregelen kunnen worden gevergd voor gereedschappen of werktuigen die naar hun aard een veiligheidsrisico met zich meebrengen. Wanneer daar sprake van is, zal van geval tot geval moeten worden bekeken.

Samenwerken

Overigens bevat artikel 19 van de Arbowet de verplichting voor werkgevers van wie de medewerkers gezamenlijk op één (werk)plek werken, om onderling doelmatig samen te werken om de verplichtingen uit de Arbowet na te komen. De instructie dat iedereen zijn eigen gereedschap moet gebruiken, kan onderdeel zijn van deze verplichting. Werkgevers doen er dan ook goed aan om een beheers- en onderhoudsplan te maken voor de gereedschappen en werktuigen die medewerkers gebruiken. En om hen duidelijke instructies te geven dat zij alleen met eigen gekeurd gereedschap mogen werken. «

Pascal Willems is advocaat/partner bij Willems & Van Ommeren Advocaten en Mediators.